

שפת אמת ספר בראשית - פרשת וירא - שנת [תרל"ט]

ברש"י נלכה עד כה. היכן מ"ש כה יהי' זרעך. הענין הוא עפ"י מ"ש במ"א כי עיקר נסיון העקידה הי' מה שידע אברהם אע"ה כי עתידין בני ישראל לעמוד ממנו כמ"ש ואעשך לגוי גדול וע"ז הי' מצפה כל ימיו. ועתה הלך לשחוט בנו. וזה סימן גדול להנאמן ליוצרו להיות זהיר במצוה קלה כבחמורה מאחר שכן רצונו ית' אם כי לכל זכיות ועבודת כל זרע ישראל הוא דבר שאין לו סוף ותכלית. ומ"מ נתן הכל בעבור לקיים מצוה אחת בשעתה. וממילא נכנס עתה אברהם אע"ה לתקן במעשה זו כל מה שעתידין בני"י לתקן עד סוף כל הדורות ז"ש ונלכה עד כה. דכתיב כה יהי' זרעך פי' שבנ"י יתקנו בחי' מלכותו ית' שאינו ניכר בעוה"ז שזה ההפרש שאמרו חכמים בין זה הדבר לכה אמר ה' שהוא התגלות ההארה מתוך החושך וע"ז נכנס לתקן הכל עתה. והנה באמת הי' זה הכנה לכל מעשה בני"י וע"י המחשבה טובה של אאע"ה. הקב"ה מצרפה למעשה הבנים. וז"ש המאכלת שבנ"י אוכלין מתן שכרה:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת וירא - שנת [תרל"ט]

ובמד' והאלקים נסה את אברהם. נתת ליראיך נס להתנוסס כו' כי הקדמת הנסיונות האלה הי' הכל הכנה לבנ"י וכן חשבון המשנה עשרה מאמרות כו' אח"כ עשרה נסיונות כו' עשרה ניסים כו' כי כמו שעשרה מאמרות הם קיום עולם הטבע בכלל. כן עשרה נסיונות הכנה וקיום הנהגת בני ישראל. שהקב"ה מנהיג אותנו בדרך הנפלאות וכמ"ש במ"א בשם מהר"ל ז"ל כמו שיש סדר מיוחד לטבע כן יש סדר להנהגת הנסים. וז"ש נסה את אברהם פי' ע"י אמצעות מעשה אבות מנהיג הבורא ית' [את] בני"י במדריגת הנסים כנ"ל. נס להתנוסס כי יש נס לשעה ויש נס שעושה תולדות ומתפשט ממנו נסים תמיד. ובאמת אלה הנסיונות הנאמרים בתורה הם באמת נסים כי אין אדם יכול לעמוד בנסיון כזה רק אם הוא למעלה מהטבע ממש כמ"ש וז"ש נס להתנוסס שהי' הכנה בעבור בני"י וז"ש המאכלת שבנ"י אוכלין מתן שכרה כנ"ל והבן:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת וירא - שנת [תר"מ]

המכסה אני מאברהם כו' כי הבורא יתברך קודם שעושה דין הוא מתלבש בהחסד והטעם כי עולם חסד יבנה והוא קיום העולם ז"ש ואברהם היה יהיה וכו' ונברכו בו כו' וע"י מדת החסד של אברהם אע"ה נמשך ברכה לכל הברואים ע"כ לא יעזוב את חסידיו חסידו כתיב. וכמו כן הוא נמלך בכל הג' אבות לכן נקראו אבות כי אין דבר נעשה בלי ידיעתם. וראינו כי לא נעשה משפט בסדום עד שנמלך בו ומיד התחיל מדת החסד להרבות בקשה כמה פעמים עד שהסכים ומכל שכן עתה שגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם:

שפת אמת ספר בראשית - פרשת וירא - שנת [תרמ"א]

בפסוק עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה. ומקשין הלא עבודתו של אברהם הי' בחי' אהבת ה' שהוא למעלה מעובד מיראה ולמה ייחס לו הכתוב ירא אלקים. אבל התירוץ הוא כי זה עצמו היה הנסיון כי ודאי אברהם אע"ה שעזב ארצו ומולדתו והשליך עצמו לכבשן האש בעבור הבורא ית' מה נסיון הוא לשחוט את בנו. אבל התירוץ הוא כי בודאי העובד מאהבה כמו אברהם נמשך לבו ומעיו לעשות רצון קונו עד שכל איבריו נמשכין בטבעם לעשות רצון קונו. וכל רמ"ח איברים שבו. כל חיותם. המצות של השי"ת. אכן באמת לא הי' רצונו של הקב"ה לשחוט את יצחק. ולבו של אברהם לא הרגיש דביקות ואהבה בזו העובדא ע"י שבאמת לא הי' כן רצונו של השי"ת ולכן הי' נסיון ולכן נאמר וירא את המקום מרחוק. ולכן הי' עבודתו עתה רק בבחי' ירא אלקים שלא הרהר אחריו ית' כלום. ולכן ביקש שלא ינסה אותו עוד פי' שלא יהי' לו רחוקות עוד שדרכו של אברהם אע"ה בחי' אהבה כנ"ל:

והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה רק הי' רצונו ית' שיהי' מוכן לשוחטו. והיינו שהי' עבודה גבוהה מאוד. כי שרש המצות הם למעלה מהטבע ורק האור מתלבש במעשה הגשמי ויש מצוה שהיא רק במחשבה ורצון והוא למעלה מהתלבשות העשי'. ואאע"ה נתנסה בעשר נסיונות לתקן עשרה מאמרות. נמצא נסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד. ולכן נאמר לו עתה ידעתי כו' פי' אף כי לא בא לידי מעשה כך ניתקן בדעת העליון המבוקש ממנו. [גם יתבאר עפ"י הפ' לאל גומר עלי. וכמ"ש במ"א בכמה דוכתי כי גמר העבודה הוא בידי שמים] כנ"ל